

VELJEYSLIITOISTA

Rakkaat veljet ja sisaret

Voi olla, että raja ystävyuden, rakkauden ja erotiikan välillä on epäselvä, mutta selvän rajan voi vetää vääristelyn, pyhäinhäväistyksen ja totuuden välille. Nimittäin Aamun Koiton artikkeli “Ystäviä vai rakastavaisia?”, joka vihjaillen ja johdatellen esittää Ortodoksisen kirkon siunaavan homoseksuaalien suhteita ja avioliittoja sekä jättää avoimeksi kysymyksen, ovatko Sergios ja Bakkos homoseksuaalien omia suojeluspyhiä (kenties itsekin homoseksuaaleja), on valitettavasti joko vain sairaan mielikuvituksen aikaansaannos tai lähdetietojen ja teologian huonon tuntemuksen hedelmä.

Ortodoksinen kirkko on aina ollut suvaitsevainen, ja se on kohdellut rakkaudella ihmistä hänen heikkouksineen, himoineen ja ahdistuksineen. Kirkko on kuitenkin ollut aina perustavasti syntiä vastaan: se seisoo kyllä syntisen rinnalla, mutta vastustaa itse syntiä. Kirkko hyväksyy kenet tahansa katuvaan, olkoonpa hän minkä tahansa himon orja. Sen taas, joka harjoittaa himoa, mutta ilman katumusta, himo itse erottaa Kirkon yhteydestä. Jos puolestaan himoa halutaan kaunistella tekemällä se viattomaksi ja esittämällä se Kirkon opetuksen mukaisena, on kyse vääristelystä, jopa harhaopista.

Sen, joka tahtoo tekeytyä opettajaksi ja haluaa esittää jonkin näkemyksensä yhteen soveltuvaan Kirkon opetuksen kanssa, täytyy tukeutua Raamattuun, pyhään perimätietoon, kirkkoisien opetukseen ja kirkkohistoriaan *kokonaisuutena* ja muodostaa oma mielipiteensä niiden pohjalta – ja silloinkin suurella varauksella. Jopa pahimmat harhaopit perustellakseen opetuksiaan tukeutuvat Raamattuun ja Kirkon traditioon, mutta vain *osaan* niistä, ei kokonaisuuteen. Kun halutaan “todistaa oikeaksi” mikä tahansa harhaoppi, “dogma” tai mielipide, voidaan jälkikäteen löytää sitaatteja pyhistä kirjoituksista, niin että oma teoria saadaan uskottavaksi. Tämä pätee selvästi myös onnettomaan John Boswelliin, jonka uskontokunta Aamun Koiton artikkelin kirjoittaja ei muuten tuo lainkaan julki, vaikka mielestäni käyttäinkin hyväkseen hänen teostaan muodostaessaan omia käsityksiään, jotka ovat teologisesti vailla pohjaa ja kirkkollisesti mahdottomia hyväksyä.

Minun ei tarvitse todistella Kirkon kantaa sen enempää homoseksuaalisuuteen kuin *vakuumukselliseen* homoseksuaaliin; sen taas, joka kilvoittelee himonsa kanssa murtunein mielin Kirkko ottaa rakkaudella vastaan. Jos vaikenen, Uusi ja Vanha testamentti, kirkkoisät ja muut puhuvat kyllä kuuluvalla äänellä. Haluan nyt vain valaista veljeysliiton seremoniaa, joka oli käytössä pitkähkön aikaa Balkanilla uskonnollisenakin toimituksena. Sillä ei milloinkaan ole ollut mitään tekemistä homoseksuaalisuuden kanssa, joka näissä vanhoissa, patriarkaalisissa yhteiskunnissa tuomittiin jopa rasisestisesti. Itse asiassa kyseessä on toimitus kahden aikuisen ihmisen välillä sukupuoleen ja aviosäätyyn katsomatta. Myös naimisissa olevat pystyivät solmimaan liiton jonkun sydänystävänsä tai sotilastoverinsa kanssa, ja heistä tuli siten hengellisiä veljiä tai sisaria – samalla tavoin kuin kasteessa syntyy hengellinen sukulaisuus kummilapsen ja kummin välille. Veljeysliitto, joka instituutiona oli erityisen kehittynyt sotaisten kansojen keskuudessa, koska liittolaisten tarve oli suuri, siirtyi koskemaan myös hengellisten veljesten perheitä ja kokonaisia sukuja silloin, kun liitto oli ylimysten tai sotapäälliköiden välinen. Tuon vanhan tavan ilmaisuna on vielä Kreikassa ns. “kubaria”, eräänlainen liitto, joka syntyy avioliittoon vihkimisen ja lapsen kasteen yhteydessä, kun avioliiton mysteerin todistajasta ja lapsen kummista tulee koko perheen hengellinen sukulainen. Sen vuoksi todistajaksi ja kummiksi aina valitaan läheinen ystävä, jotta mysteerin kautta syntyisi läheinen hengellinen side perheiden kesken.

“Kubarian” luonne on kaukana eroottisuudesta niin kuin oli veljeysliitonkin, jos emme ota lukuun niitä harvoja poikkeuksia, joissa ihmiset käyttivät sitä kierosti toteuttaakseen ruumiillisia himojaan. Koska yhteiskunnan rakenne vähitellen muuttui ja veljeysliiton käytäntö sammui, Kirkko näki parhaaksi lakkauttaa tämän liiton toimittamisen – varsinkin, kun vielä jotkut olivat vääristämässä veljeysliiton merkitystä himojensa vaikutuksesta. Tämäkin on osoitus siitä, että *Yksi, Pyhä, Katolinen ja Apostolinen Kirkko ei ole koskaan siunannut homoseksuaalien välistä avioliittoa tai muuta suhdetta.*

Luonnollista on, että Boswell – tai kuka muu tahansa länsimaalaisesti ajatteleva – ei voi ymmärtää, miten etelän ortodoksikansojen parissa miesten kesken voi olla läheisiä suhteita ilman pienintäkään viittausta homoseksuaalisuuteen. Balkanin maissa ja arabikulttuureissa halaaminen, suutelu ja kaikenlainen hellyyden osoitus saman sukupuolen kesken on täysin spontaania, tavallista ja viatonta. Länsimaisen ajattelun ei ole helppoa käsittää, että ikonia kumartaessamme me kunnioitamme ikonin esittämää henkilöä, emme puuta ja maalia, minkä vuoksi meitä monesti syytetään epäjumalanpalvelijoiksi. Aivan samaa kylmää logiikkaa käyttäen länsimaisen ihmisen on mahdotonta käsittää, että miesten kesken voi vallita ruumiillisella, henkiselä ja hengellisellä tasolla ilmenevä tunneside ilman seksuaalista väritettä. Jos antiikin aikana Kreikassa tässä kohden esiintyikin turmeltuneisuutta, se johtui siitä, että ihmiset elivät kaukana Jumalasta, antautuneina himojensa valtaan. Antiikin maailman ja ortodoksian rinnakkain asettelu tässä asiassa epäonnistuu kuitenkin täydellisesti.

Mitä tulee artikkelinne julkaisemiseen Aamun Koitossa, jota olen esitellyt positiivisessa valossa Kreikassa, Serbiassa ja muualla, se mielestäni laskee lehden tasoa dramaattisesti. Koska lehti epävirallisesti on Suomen ortodoksisen kirkkokunnan kuvastin, artikkeli leimaa sen muiden kristittyjen, eri lahkojen jäsenten ja myös kansainvälisen ortodoksian silmissä – onhan se jo nyt herättänyt ulkomailla pahennusta ja vastalauseita. Joku pahansuopainen voisi jopa käsittää, että se toimii Suomen ortodoksisessa kirkossa homoseksuaalien välisten avioliittojen sekä yleensä homoseksuaalisuuden hyväksymisen edelläkävijänä.

Koska kyseessä oleva asia ei koske ainoastaan yhtä aikakauslehteä, jonka toimituksella on *selvät* suuntaviivat ja *tietoiset* kriteerit aiheidensa valinnassa, täytyisi joko Suomen ortodoksisen kirkon johdon tai Ekumeenisen patriarkaatin ottaa siihen kantaa – joko puolesta tai vastaan. Muussa tapauksessa pelkään, että seuraavassa Aamun Koiton numerossa saattaa olla artikkeli, joka puolustaa sukurutsausta, “omaan vereen sekaantumista”, käyttämällä esimerkkinä pyhiä isiä ja äitejä, jotka ovat kärsineet marttyyrikuoleman yhdessä lastensa kanssa!

Mieleeni nousee kaksi raamatunkohtaa: “Sillä aika tulee, jolloin he eivät kärsi tervettä oppia, vaan omien himojensa mukaan korvasyyhyynsä haalivat itselleen opettajia” (2. Tim. 4:3) ja “Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat minuun, sen olisi parempi, että myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen” (Matt. 18:6).

Herra armahtakoon meitä kaikkia!

Ateenassa Ortodoksisuuden sunnuntaina 16.3.1997

Rakkaudella Kristuksessa

Nikos Karellos

Ps. Ken haluaa tutustua veljeysliiton historiaan vähemmän pinnallisesti kuin Boswell ja hänen kaltaisensa, voi löytää siitä tutkielman kreikan kielellä. Kaikissa muissa asioissa olen lehtenne käytettävissä yhteistyötä varten.

(Kyseessä on vastine Tapani Kärkkäisen kirjoitukseen, joka hänen päätoimittajakaudellaan julkaistiin Aamun Koitossa 4/1997, joskaan vastinetta ei lehdessä julkaistu; koska Tapani Kärkkäisen artikkeli elää edelleen internetissä sekä Yhteysliikkeen että Ortodoksisen sateenkaariseurain sivustoilla, Nikos Karelloksen vastine on edelleen ajankohtainen ja sen julkaisuun on kirjoittajan lupa)